Regio Stedendriehoek
Apeldoorn ▪ Deventer ▪ Zutphen

Aan de raden van de deelnemende gemeenten
van de Regio Stedendriehoek

Post- en bezoekadres
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

info@regiostedendriehoek.nl
www.regiostedendriehoek.nl

Kenmerk: 421048
Plaats, datum: Deventer, 14 december 2024
Behandeld door: Maaike Reijlink
Telefoon: 06 43047357
Onderwerp: Kaderbrief 2025

Geachte leden van de raad,

In deze kaderbrief informeren wij u over de thema's waarvan wij verwachten dat ze van invloed zijn op de begroting van de Regio Stedendriehoek van 2025. We beseffen dat er nog veel zaken ongewis zijn en kunnen veranderen. Dat laat onverlet dat wij het belangrijk vinden u te informeren over de huidige gedachtevorming over de komende jaren. Immers regeren is vooruitzien.

Wij zullen u uiteraard tussentijds blijven informeren over belangrijke beleidswijzigingen die van invloed zijn op de regionale koers en/of organisatie en leggen we deze volgens de afgesproken spelregels aan de raden voor. In deze brief treft u achtereenvolgens:

1. Inleiding
2. Uitvoeringsagenda 2023-2030
3. Ontwikkelingen
4. Lobby
5. Financiële uitgangspunten
6. Behandelprocedure

1. Inleiding

Regio blijft sterk sturingsinstrument
In december vorig jaar schreven we dat de regio aan belang toeneemt. Dat beeld is het afgelopen jaar niet veranderd. Zelf zetten wij verschillende stappen met de start van een nieuwe Strategische Board, een raadsadviescommissie en een uitvoeringsagenda. Ook Den Haag zette de nodige stappen. In maart 2023 verscheen het rapport 'Elke regio telt' In dit rapport roepen de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving en de Raad voor het Openbaar Bestuur het kabinet op het regionaal beleid te wijzigen. Het huidige beleid versterkt vooral regio's die al sterk zijn. De raden constateerden een toename van onwenselijke verschillen tussen Nederlandse regio's, bijvoorbeeld op het gebied van voorzieningen voor zorg, onderwijs, infrastructuur en werkgelegenheid. Bij het maken van beleid moet de nadruk volgens hen niet alleen liggen op doelmatigheid, maar ook op de gevolgen voor de samenleving en leefomgeving in alle delen van Nederland.

In de kabinetsreactie onderschrijft minister Bruins Slot de uitkomsten van het rapport 'Elke regio telt'. Het Rijk heeft de afgelopen decennia te lang geïnvesteerd in gebieden die al sterk zijn, wat leidde tot onwenselijke verschillen tussen regio's en het gevoel dat de overheid er niet voor iedereen is. Het kabinet benoemt hierbij acties om dit aan te pakken. Hierbij wordt bijvoorbeeld de spreiding van de Rijkswerkgelegenheid, de uitvoerbaarheid van beleid voor regio's en de investeringen in infrastructuur meegenomen. Samenwerking met de regio's wordt hierin essentieel genoemd

Wat het effect van het rapport is voor de regio zullen we moeten afwachten. We weten wel dat het nieuwe kabinet hier stappen in zal zetten. Naar verwachting zal dit in 2025 verdere uitvoering krijgen.

2. Uitvoeringsagenda 2023-2030
Begin dit jaar werd, als uitwerking van de Strategische Agenda, de uitvoeringsagenda vastgesteld waarin de plannen voor de komende jaren staan. Tijdens de regioconferentie op 8 februari 2023 werd onze regionale agenda symbolisch overhandigd aan premier Rutte. Hij was verrast over de diversiteit en de energie in onze regio. Een mooi compliment voor de aanwezige ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden die hem die dag lieten zien wat er allemaal gebeurt in onze regio.

De uitvoeringsagenda bestaat uit drie integrale programma's waar verschillende opgaven samenkomen: Slimme Groene Verstedelijking, Vitaal Landelijk Gebied en Regionale Economie van de Toekomst. Naast deze drie programma's zijn er drie voorwaardenscheppende programma's: Mobiliteit, Gebiedsontwikkeling en Energiesysteem. Op deze onderwerpen werken de gemeenten de komende jaren nauw samen om de brede welvaart in onze regio te behouden en te versterken. Dit doen zij onderling, maar ook met ondernemers, onderwijsinstellingen, provincies, waterschappen en andere maatschappelijke organisaties. De uitvoeringsagenda vormt daarom ook voor de begroting 2025 de basis. In deze uitvoeringsagenda staan ook de doelen voor de programma's.

Hieronder staan aandachtspunten die in 2025 onze inzet zullen -blijven- vragen. De lijst is niet uitputtend. Grote programma overstijgende ontwikkelingen lichten we hierna separaat toe.

- *Slimme groene verstedelijking:* Rondom wonen en volkshuisvesting is veel in beweging. De rijksoverheid wil een sterkere publieke sturing op woningbouw en volkshuisvesting. Regionaal is hierover in maart 2023 een woondeal afgesloten die voor de komende jaren als leidraad geldt, uitgewerkt en verbreed wordt in overleg met de gemeenten, provincies, rijk en woonregio. Gezien de grote landelijke opgave op het vlak van volkshuisvesting, wil het rijk in gezamenlijkheid met de regio de mogelijkheid en randvoorwaarden van een schaalsprong verkennen.
- *Vitaal Landelijk Gebied*: Vitaal landelijk gebied blijft de komende jaren de nodige inzet vragen. Het gaat dan om gezond en robuust water- en bodemsysteem, leefbaar landelijk gebied, Hoge landschappelijke kwaliteit, perspectief voor agrarisch ondernemerschap, en duurzaam voedsel systeem. De plannen worden nu uitgewerkt en vanaf 2025 willen we aan de slag met de uitvoering gericht op een toekomstbestendig landelijk gebied, voor landschap, biodiversiteit, agrariërs en inwoners.
- *Regionale Economie van de Toekomst:* Om een sterke regionale economie te behouden is het nodig blijvend werk te maken van een goed vestigingsklimaat. Een van de acties die in 2025 prominent op de agenda staat is de verduurzaming van bedrijventerreinen en werklocaties. Dit bestaat enerzijds uit het aanjagen van transformatie en organisatiegraad en anderzijds uit het ontwikkelingen van ondersteuningspakketten. Hierbij is niet alleen aandacht voor energietransitie, maar ook voor klimaatadaptieve verduurzaming. De IJssel als onderdeel van een belangrijk internationaal transportnetwerk en ecosysteem blijft de komende jaren ook onze inzet vragen.
- *Mobiliteit:* De inzet op het programma Mobiliteit is gebaseerd op de regionale Mobiliteitsagenda 2023 – 2027, waarvan de hooflijnen zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda stedendriehoek. Voor de bereikbaarheid met omliggende regio's maar ook (inter)nationaal, is de lobby en de inzet in (landelijke) beleidstrajecten van belang. Dit gaat bijvoorbeeld over de corridors met autosnelweg en treinverbindingen. Maar ook om het traject goederenroutering Noordoost Europa. Bij de mobiliteit in onze regio en de steden en kernen, is belangrijk dat het een samenhangend mobiliteitssysteem is. Wij leveren in 2024 met doorloop naar 2025 inzet op: actief stimuleren van fietsgebruik, het ondersteunen van deelmobiliteit, helpen bedrijven bij omschakeling naar slimme en schone mobiliteit en logistiek en de doorontwikkeling van openbaar/publiek vervoer. Hierbij betrekken we de mogelijkheden van smart mobility (toepassingen verkeersdata o.a. in apps).
- *Energiesystemen van de toekomst/RES:* De ontwikkelingen op gebied van de Energietransitie en netcongestie zullen de komende jaren de nodige aandacht vragen. Mede in het licht hiervan is er veel aandacht voor groene waterstof als energiedrager en nemen de ontwikkelingen sinds enkele jaren een vlucht. De Gasunie maakt nu een start met de infrastructuur voor groene waterstof. Wij verkennen op welke wijze wij – regionale partners, ondernemers en kennisinstellingen- hierop aan kunnen sluiten samen met andere regio's in landsdeel Oost. Ook zal naast aandacht voor het centrale energiesysteem en de bijbehorende

infrastructuur, de ontwikkeling van decentrale energiesystemen met lokale opwek, opslag en gebruik van energie belangrijk worden. Vanuit dit programma wordt strategie- en beleidsvorming gefaciliteerd én worden vraag gestuurd (energie)projecten ondersteunt in de uitvoering of om tot uitvoering te komen.

- *Gebiedsontwikkeling:* We werken nu aan een gezamenlijk antwoord op de uitvraag van het Rijk via de Provincie over hoe de ruimtelijke puzzel voor een duurzaam, klimaat adaptief Nederland gelegd moet worden. Dit is inclusief de vraagstukken op het gebied van woningbouw, landbouwtransitie en energietransitie. Het uitgangspunt is dat met het regioarrangement geen nieuw beleid wordt vastgesteld. Daar waar bijstelling van bestaand beleid nodig is, is het regioarrangement agenderend voor bestuurlijk en politieke besluitvorming bij de betreffende overheden. Het regioarrangement bevat bestaand beleid tot 2030 en geeft inzicht in de agenderende opgaven tot 2050. Dit laatste zijn de opgaven die we op termijn op ons af zien komen. Het gaat dan om de bevaarbaarheid van de IJssel, de ontwikkeling van A1/A50, vitaal landelijk gebied (inclusief Veluwe), extra bebouwing binnen steden en een visie op de regio omdat bodem en water niet ophouden bij gemeentegrenzen.

In de begroting 2025 zal concreter aangegeven worden welke activiteiten er per programma uitgevoerd worden.

3. Ontwikkelingen
Hoewel het jaar 2025 nog ver weg ligt en in een jaar met verkiezingen en een nieuw kabinet nog de nodige veranderingen zullen plaatsvinden, zijn er een aantal onderwerpen en ontwikkelingen, zowel nationaal als regionaal, waarvan we verwachten dat die invloed hebben op de regio en daarmee op de begroting 2025. Deze ontwikkelingen raken de programma's uit de uitvoeringsagenda en worden hierin verweven. Aangezien sommige ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de ruimtelijke ontwikkelingen verschillende programma's raken, lichten we ze hieronder apart toe.

Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR): Nieuwe regeling en evaluatie
In 2024 nemen de acht gemeenten een besluit over de gewijzigde regeling voor de Regio Stedendriehoek. De implementatie van de nieuwe regeling vindt plaats in 2024. Het jaar 2025 is het eerste volledige jaar waarin de gewijzigde regeling geldt. In de nieuwe regeling is een paragraaf opgenomen over evaluatie van de regeling. Het voorstel is om dit eens in de 4 jaar te doen en ruim voor nieuwe gemeenteraadsverkiezingen Afhankelijk van de besluitvorming in 2024, kan 2025 het jaar zijn wanneer we de evaluatie gaan uitvoeren.

Aanvraag Regio Deal 2025 - 2027
De 'Regio Deal Stedendriehoek Sterker in 3D' is op 31 oktober 2023 ingediend. Begin 2024 horen we of onze regio wordt geselecteerd. Bij een positief besluit werken we de deal in 2024 uit in concrete projecten. De uitvoering start dan eind 2024, begin 2025. Wanneer we de Regio Deal niet of gedeeltelijk ontvangen dan onderzoeken we of we (een deel van) de ingediende projecten toch kunnen uitvoeren.

Ruimtelijke ontwikkelingen

a. Contourennotitie Nota Ruimte (2023)

In de in oktober 2023 verschenen contourennotitie Nota Ruimte wordt op hoofdlijnen de inhoud van de toekomstige nota ruimte geschetst. Het demissionaire kabinet wijst hierbij extra regio's aan met groeipotentie en noemt hierbij expliciet de Regio Stedendriehoek. Hier liggen meer kansen voor een verdere schaalsprong, aldus het kabinet. Dit gaat gevolgen hebben en zal de komende jaren inzet van ons allen vragen. Uiteraard mede afhankelijk van de wijze waarop een nieuw kabinet hier op gaat sturen. De uitwerking van de ruimtelijke vraagstukken zullen in 2025 de nodige capaciteit en mogelijk ook financiële middelen vragen. Ook is de regio op het vlak van ruimtelijke ontwikkelingen gesprekspartner in het VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland) en het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied). Dit zijn de Gelderse en Overijsselse invulling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

b. Grotere rol voor de regio op terrein volkshuisvesting

Het Rijk wil meer regie op wonen en volkshuisvesting. Ze stuurt hierop via de provincies en de woonregio's en maakt hierover meerjarige uitvoeringsafspraken. De samenwerking tussen Rijk, provincies, regio's, gemeenten en corporaties is het afgelopen jaar geïntensiveerd. De recent afgesloten woondeal wordt aangevuld met regionale afspraken over woonzorg, huisvesting voor ouderen en overige doelgroepen (waaronder arbeidsmigranten). Daarnaast gaat het Rijk samen met partners de nationale Woon- en Bouwagenda en de hierin genoemde programma's uitvoeren.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie (waaronder volkshuisvesting en ruimtelijke ordening valt) bereidt diverse nieuwe wetgeving voor, waaronder de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv). De Wvrv verankert de volkshuisvestelijke taak van alle overheden in de regelgeving en wordt het instrumentarium van overheden om regie te kunnen voeren. De instrumenten uit het wetsvoorstel zorgen ervoor dat overheden meer grip hebben op hoeveel er wordt gebouwd, op welke locaties er wordt gebouwd en dat er voldoende betaalbaar wordt gebouwd. De wet verplicht gemeenten om in woonregio-verband afspraken te maken over een volkshuisvestingsprogramma en huisvestingsverordening en dit nader af te stemmen met relevante partners in de regio. Dit heeft gevolgen voor de wijze van samenwerken en intensiteit van samenwerken.

Investeringsplatform
Een onderzoek naar een investeringsplatform loopt op dit moment. Een investeringsplatform of –fonds kan het matchen van regionale projecten aan diverse financiële stromen makkelijker maken. Eind dit jaar neemt het Dagelijks Bestuur een besluit over wel/niet lanceren van een investeringsplatform, die vervolgens aan de colleges ter besluitvorming wordt voorgelegd. Wanneer positief besloten wordt over het Investeringsplatform, zal 2024 gebruikt worden om het platform te implementeren. Voor 2024 en 2025 staat vooralsnog € 250.000 beschikbaar voor uitvoering van het platform.

4. Lobby
De komende jaren werken we verder aan de bekendheid en positionering van onze regio in Den Haag, zodat we eerder 'aan tafel' zitten en meer invloed hebben op beleid dat door de Rijksoverheid wordt vastgesteld en uitgevoerd. Denk aan bijvoorbeeld de uitwerking van het rapport 'Elke regio telt' en plannen voor mobiliteit en infrastructuur voor (groene) waterstof. We verwachten als gesprekspartner aan tafel te zitten als het gaat om ruimtelijke ordening en een mogelijke schaalsprong van onze regio op het gebied van woningbouw. Voldoende voorzieningen, infrastructurele randvoorwaarden en een goede balans tussen groen en groei zijn hiervoor onontbeerlijk. Een ander speerpunt voor public affairs (lobby) de komende jaren is waterbereikbaarheid ten behoeve van logistiek. Er zijn grote investeringen én passend beleid vanuit Den Haag en Brussel nodig om onze havens, kades, bruggenen bevaarbaarheid van de IJssel op peil te houden, waarmee we ook bijdragen aan een transitie naar meer duurzaam vervoer.

5. Financiële uitgangspunten
Bij het opstellen van de begroting 2025 hanteren we de volgende kaders. Algemeen uitgangspunt is dat de begroting voldoet aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten. De begroting 2025 is een vervolg op de in 2024 sterk gewijzigde begroting en geënt is op de uitvoeringsagenda 2023-2030.

De volgende programma's zijn opgenomen in de begroting:

Programma 001 Uitvoeringsagenda 2023-2030
In dit programma treft u een overzicht aan van alle uitgaven die nodig zijn om de doelen van de uitvoeringsagenda 2023-2030 te realiseren. Ook de inzet (capaciteit en middelen) voor het Investeringsplatform zijn in dit programma opgenomen omdat het bijdraagt aan de realisatie van de doelen uit de agenda. De begroting van de RES valt buiten de regionale begroting. Deze begroting valt onder verantwoordelijkheid van de gemeente Brummen. De RES ziet u dan ook niet terugkomen als begrotingspost. Wel biedt het regiobureau communicatieve en projectondersteuning.

Programma 002 Lobby, communicatie en regionale samenwerking
Lobby, communicatie en het actief verbinden van regionale en bovenregionale partners (onderwijs, ondernemers en maatschappelijke partners) aan de regionale opgaven is. In dit programma vindt u de capaciteit en middelen die nodig zijn om de Regio Stedendriehoek op de juiste podia te zetten.

Programma 003 Stafbureau en Bestuur
In dit programma vindt u de capaciteit en middelen terug die nodig zijn voor de aansturing van de werkorganisatie, de ondersteuning van het bestuurlijke proces en de ondersteuning van de bedrijfsvoering.

De inkomsten bestaan uit de gemeentelijke bijdragen gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Daarnaast nemen we incidentele subsidiestromen op voor regionale projecten. Deze maken geen deel uit van de ontwerpbegroting maar passen we door middel van een begrotingswijziging in het begrotingsjaar in.

Voor de indexeringscijfers sluiten we aan bij de indexeringsrichtlijnen van de gemeente Apeldoorn.

Apeldoorn gaat voor 2025 voorlopig uit van een loonkostenindex van 5,4 % en van een index voor materiële kosten van 1,6 %. Dit leidt tot een gewogen prijsindex van 5,0 %. De definitief te hanteren loonkostenindex is uiteraard afhankelijk van de resultaten van het CAO-overleg. Ook is het denkbaar dat de materiële kostenindex zal worden aangepast aan de hoge inflatie.

6. Behandelprocedure
Volgens afspraak stelt het Algemeen Bestuur op 11 september 2024 de begroting 2025 vast. Hiervoor geldt de volgende aanpak:

17 april 2024	Bespreking van concept begroting 2025 door Dagelijks Bestuur.
18 april 2024	Verzending van concept begroting 2025 aan de deelnemende gemeenten ter behandeling in de raden voor het geven van zienswijzen. Tot uiterlijk 18 juli 2024 kunnen raden een zienswijze over de begroting kenbaar maken
11 september 2024	Vaststelling begroting 2025 door het Algemeen Bestuur.
14 september 2024	Laatste dag om bij de Provincie Gelderland aan te leveren.

Hoogachtend

Dagelijks Bestuur van Regio Stedendriehoek

Ineke Lijnema
secretaris/directeur

Ron König
voorzitter